Sleeping Beauty
Koprades darbnīca

Rīga, Latvija, 2026. gada 2. jūnijs

Co-funded by the European Union

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Research Executive Agency (REA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

1. Konteksts un mērķi

Sleeping Beauty projekts

SLEEPING BEAUTY projekta mērķis ir atdzīvināt novārtā atstātas pilsētu, piepilsētu un lauku teritorijas, integrējot dabā balstītus risinājumus (Nature-based Solutions, NBS) un Jaunā Eiropas Bauhaus (New European Bauhaus, NEB) vērtības. Izmantojot līdzdalības un koprades pieejas, tostarp aptaujas un darbnīcas, vietējās kopienas, eksperti un publiskās iestādes sadarbojas, lai pārveidotu nepietiekami izmantotas teritorijas par bioloģiski daudzveidīgām, iekļaujošām un noturīgām publiskās ārtelpas teritorijām.

Teritorijas konteksts

Rīgas pilotteritorija ir laukums **Cēsu ielas un Brīvības ielas** krustojumā, pretī Jaunajai Svētās Ģertrūdes baznīcai. Teritoriju raksturo intensīva satiksme, fragmentēti gājēju savienojumi, ierobežots apstādījumu apjoms un nepietiekami izmantota publiskā ārtelpa. Tāpēc teritorijai ir būtisks potenciāls kļūt par pievilcīgāku, pieejamāku un klimatnoturīgāku pilsētvides telpu.

Koprades darbnīcas aptauja un pati koprades darbnīca bija vērstas uz teritorijas nākotnes attīstības scenāriju izpēti, kas atbilst gan vietējām vajadzībām, gan plašākiem Sleeping Beauty projekta mērķiem.

Koprades darbnīcas aptauja

Koprades darbnīcas noslēgumā dalībnieki aizpildīja aptauju, kurā tika noskaidroti pašreizējie priekšstati par teritoriju, attīstības prioritātes un vēlamie teritorijas izmantošanas veidi nākotnē. Aptaujā piedalījās 23 darbnīcas dalībnieki, tostarp vietējie iedzīvotāji, eksperti, pašvaldības pārstāvji un citas kopienas ieinteresētās puses.

Galvenās darbnīcas dalībnieku aptaujas atziņas:

- Teritorija galvenokārt tiek uztverta kā tranzīta telpa, nevis kā galamērķis.
- Gājēju un velosipēdistu drošība izvirzījās kā viena no būtiskākajām problēmām.
- Lielākā daļa (20 no 23) respondentu uzskatīja, ka apstādījumu apjoms teritorijā ir nepietiekams.
- Respondenti pauda izteiktu vēlmi pēc papildu apstādījumiem, ēnas un bioloģiskās daudzveidības.
- Priekšlikumi par teritorijas nākotnes izmantošanu galvenokārt bija vērsti uz pievilcīgas vietas izveidi tikšanās, atpūtas un ikdienas lietošanas vajadzībām, vienlaikus respektējot baznīcas vēsturisko lomu.
- Lai gan daudzi dalībnieki atbalstīja satiksmes dominances mazināšanu, atbildēs atspoguļojās arī atšķirīgi viedokļi par transportlīdzekļu piekļuves un autostāvvietu lomu nākotnē.

Co-funded by the European Union

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Research Executive Agency (REA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Darbnīcas mērķis

Rīgas koprades darbnīca bija daļa no WP2 (Innovation Playground) un bija vērsta uz nākotnes attīstības iespēju izpēti pilotteritorijā starp Brīvības ielu un Cēsu ielu. Darbnīcu organizēja Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departaments sadarbībā ar Austrijas Tehnoloģiju institūta (AIT) City Intelligence Lab. Darbnīcu vadīja AIT City Intelligence Lab pārstāvji, izmantojot Hybrid Planner rīku kopu. Izmantotā metodoloģija apvieno fiziskus plānošanas elementus ar digitālām simulācijām, ļaujot dalībniekiem kopīgi izmēģināt dažādas dizaina idejas un reāllaikā vizualizēt to iespējamo telpisko ietekmi.

Vietējie izaicinājumi

Pašvaldības identificētie izaicinājumi:

- Apstādījumu un bioloģiskās daudzveidības trūkums
- Satiksmes radītā piesārņojuma ietekme
- Pilsētas siltumsalas efekts
- Ierobežota telpiskā kvalitāte
- Nepietiekami izmantota un monofunkcionāla publiskā telpa
- Drošības problēmas dažādām lietotāju grupām

Dalībnieki

Piedalījās 32 dalībnieki, tostarp:

- Vietējie iedzīvotāji
- NVO un kopienu grupas
- Baznīcas pārstāvji
- Pašvaldības pārstāvji
- Sleeping Beauty projekta partneri

Co-funded by the European Union

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Research Executive Agency (REA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

2. Darbnīcas diena

Rīgas koprades darbnīca 2026.gada 2. jūnijā sākās ar Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departamenta ievadprezentāciju. Pēc prezentācijas dalībnieki apsprieda pašreizējos izaicinājumus un attīstības iespējas projekta pilotteritorijā. Diskusijās izskanēja atšķirīgi viedokļi par mobilitātes risinājumiem, drošību un teritorijas turpmāko attīstību.

Pēc tam dalībnieki strādāja trīs grupās (A, B un C), kurās, izmantojot *Hybrid Planner* elementus, skices un vietējās zināšanas, tika izstrādāti alternatīvi teritorijas attīstības scenāriji. Darbnīcas gaitā diskusijas pakāpeniski virzījās no problēmu identificēšanas uz risinājumiem orientētu dialogu.

Darbnīca apliecināja, ka interaktīvi plānošanas rīki palīdz veidot konstruktīvu diskusiju, apzināt dažādus viedokļus un kopīgi meklēt risinājumus teritorijas attīstībai.

Diskusijas pēc prezentācijas sākotnēji bija emocionāli piesātinātas.

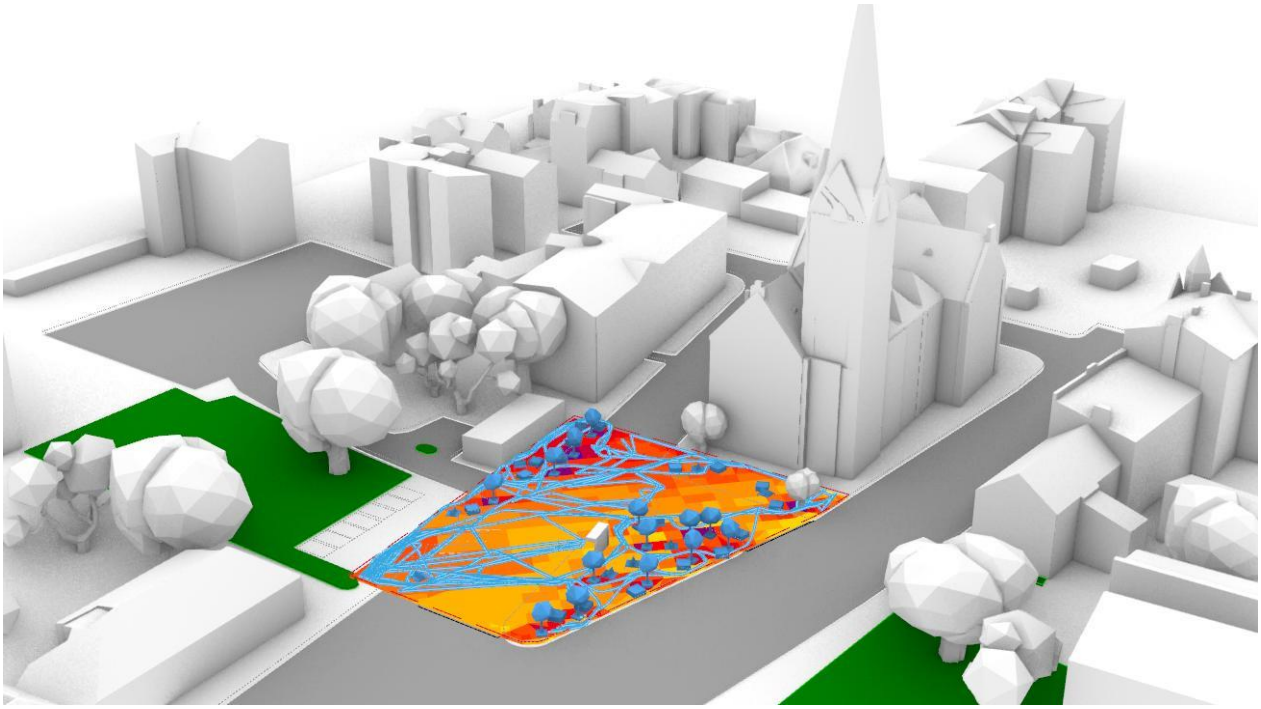
Co-funded by the European Union

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Research Executive Agency (REA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

3. Dizaina scenāriji

A versija – Zaļais koridors un uzlabota pieejamība

Pirmā grupa koncentrējās uz apstādījumu palielināšanu, vienlaikus risinot ar satiksmes drošību un teritorijas pieejamību saistītos jautājumus.

Hybrid Planner skats uz A versiju, iekļaujot saules starojuma un gājēju plūsmu simulāciju.

Galvenās idejas

- Papildu zaļās publiskās telpas izveide
- Bruģēto virsmu samazināšana, kur tas iespējams
- Iespējama vietējo ielu savienojumu pārvietošana, lai atbrīvotu vietu zaļajai infrastruktūrai
- Gājēju drošības un šķērsošanas iespēju uzlabošana
- Atsevišķu autostāvvietu saglabāšana, īpaši baznīcas vajadzībām

Galvenie diskusiju punkti

Dalībnieki atkārtoti uzsvēra drošības problēmas, kas skar visas teritorijas lietotāju grupas:

„Gājēji, velosipēdisti un autovadītāji - visi jūtas nedroši.”

Autostāvvietu loma kļuva par centrālo diskusiju tēmu. Baznīcas pārstāvji uzsvēra nepieciešamību nodrošināt pieejamas autostāvvietas gados vecākiem apmeklētājiem un cilvēkiem ar invaliditāti.

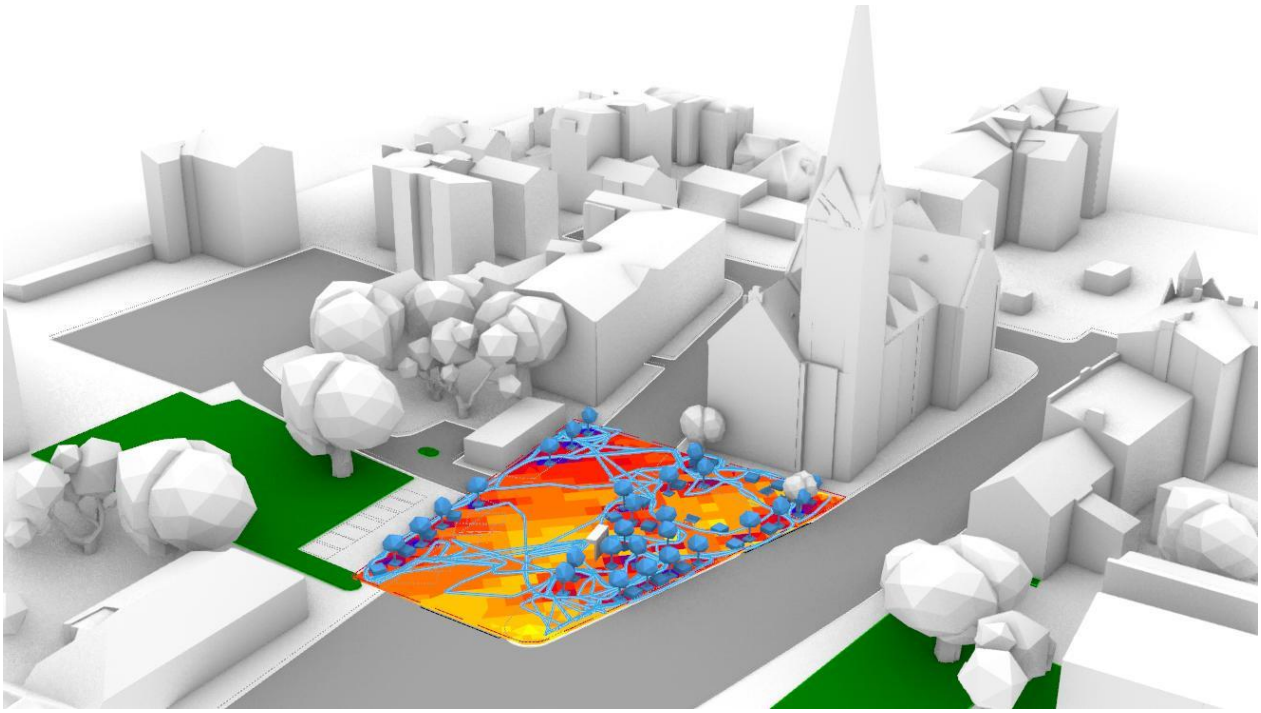
Co-funded by the European Union

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Research Executive Agency (REA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Grupa apsprieda arī iespēju mainīt satiksmes organizāciju teritorijas apkārtnē, lai gan dalībnieki atzina, ka šādiem pasākumiem būtu nepieciešama plašāka pilsētas līmeņa plānošana un ieinteresēto pušu iesaiste.

B versija – Līdzsvarota publiskās telpas pārveide

Otrā grupa pētīja līdzsvarotāku pieeju starp mobilitātes funkcijām un publiskās ārtelpas uzlabojumiem.

Hybrid Planner skats uz B versiju, iekļaujot saules starojuma un gājēju plūsmu simulāciju.

Galvenās idejas

- Papildu apstādījumu un noēnojuma izveide
- Uzlabota telpiskā kvalitāte ikdienas lietošanai
- Būtisko transporta funkciju saglabāšana
- Pievilcīgāku pulcēšanās vietu izveide

Galvenie diskusiju punkti

Dalībnieki meklēja risinājumus, kas uzlabotu vides kvalitāti, vienlaikus ņemot vērā to praktisko ieviešanu un uzturēšanu.

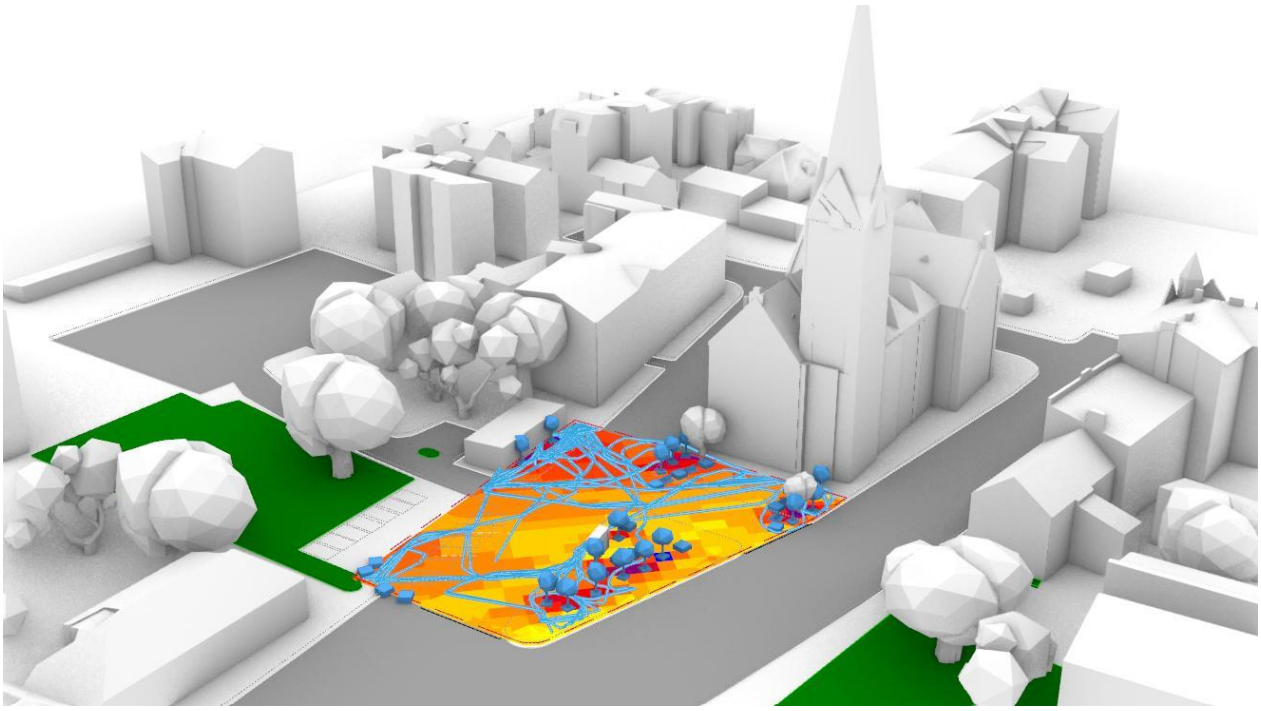
Diskusijā tika pausta interese par pakāpeniskām izmaiņām, kas ļautu panākt redzamus teritorijas uzlabojumus bez lieliem infrastruktūras ieguldījumiem.

Co-funded by the European Union

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Research Executive Agency (REA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

C versija – Infrastruktūra un funkcionālā reorganizācija

Trešā grupa galvenokārt koncentrējās uz infrastruktūru, mobilitāti un teritorijas funkcionalitātes uzlabošanu.

Hybrid Planner skats uz C versiju, iekļaujot saules starojuma un gājēju plūsmu simulāciju.

Galvenās idejas

- Ielu plānojuma reorganizācija
- Uzlaboti savienojumi starp dažādiem transporta veidiem
- Labāka zaļās infrastruktūras integrācija ar mobilitātes tīkliem
- Inženierkomunikācijas ierobežojumu ņemšana vērā

Galvenie diskusiju punkti

Dalībnieki bieži atsaucās uz savu ikdienas pieredzi teritorijā:

„Kad es esmu šeit, es pamanu..."

„Es eju tikai pa šo ielas pusi."

Vairāki dalībnieki izmantoja fiziskus objektus un kartes, lai attēlotu telpiskās idejas un kustības modeļus.

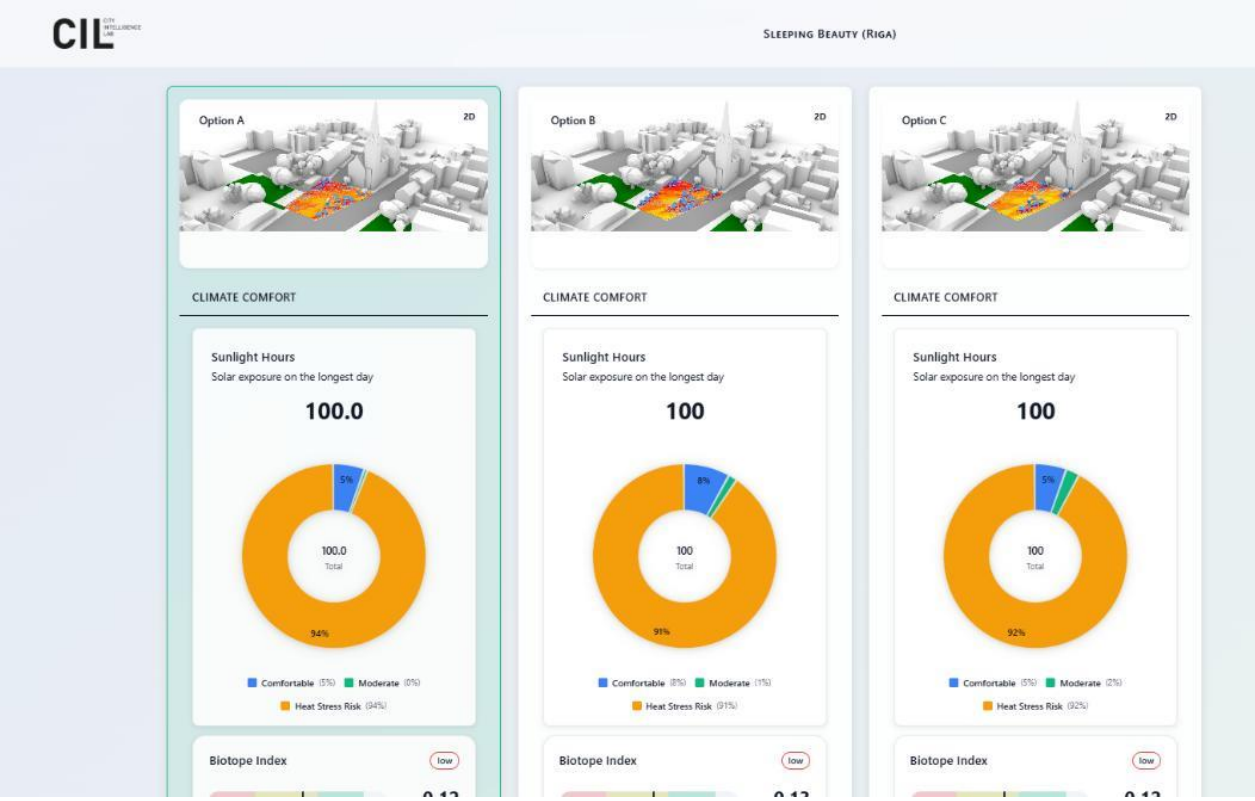
Grupa uzsvēra arī to, cik svarīgi ir izprast plašākas satiksmes plūsmas ārpus tiešās projekta teritorijas.

Co-funded by the European Union

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Research Executive Agency (REA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

5. Galvenās atziņas un ekspertu pārdomas

Vairākas tēmas konsekventi parādījās visās trīs darba grupās.

Hybrid Planner versiju KPI skats, kas ļauj salīdzināt „kas būtu, ja" scenārijus.

5.1 Drošība kā kopīga problēma

Neraugoties uz atšķirīgiem viedokļiem par konkrētiem risinājumiem, visas 3 grupas identificēja drošību kā primāro izaicinājumu. Lai gan dalībnieki atzina riskus gājējiem un velosipēdistiem, vairākos piedāvātajos risinājumos prioritāte joprojām tika piešķirta transportlīdzekļu piekļuvei un autostāvvietu nodrošināšanai. Tas parāda, ka mobilitātes pārmaiņas pilsētvidē ir sarežģītas un prasa līdzsvarot dažādu lietotāju intereses.

Šie secinājumi saskan ar koprades darbnīcas aptaujas rezultātiem, kur iebildumi par gājēju drošību, satiksmes dominanci un nepieciešamību pēc drošākām gājēju pārejām bija vieni no visbiežāk minētajiem jautājumiem. Tas liecina, ka drošība ir vietējās kopienas atzīta prioritāte, nevis jautājums, kas parādījās tikai darbnīcas diskusiju laikā.

5.2 Plašāka plānošanas konteksta nozīme

Daudzas diskusijas sniedzās ārpus pašas projekta teritorijas un skāra plašākus mobilitātes tīklus. Dalībnieki pauda vajadzību labāk izprast:

- Satiksmes pārdales ietekmi

Co-funded by the European Union

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Research Executive Agency (REA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

- Ietekmi uz sabiedrisko transportu
- Savienojumus ar apkārtējām apkaimēm
- Esošo pazemes infrastruktūru

Turpmākajās darbnīcās būtu lietderīgi izmantot papildu kartes, kurās attēloti plašāki mobilitātes tīkli un infrastruktūras ierobežojumi.

5.3 Vietējo zināšanu vērtība

Dalībnieki pastāvīgi sniedza detalizētus novērojumus, kas balstīti viņu ikdienas pieredzē teritorijā. Šīs atziņas sniedza vērtīgu informāciju par vietējo situāciju, ko nebūtu iespējams pilnībā iegūt tikai no telpiskajiem datiem, un būtiski papildināja koprades procesu.

Darbnīcā izteiktie priekšlikumi par papildu apstādījumiem, noēnojumu un bioloģiskās daudzveidības veicināšanu cieši saskanēja arī ar aptaujas rezultātiem. Deviņi no desmit dalībniekiem pašreizējo apstādījumu līmeni uzskatīja par nepietiekamu un dabā balstīti elementi bija vieni no visbiežāk pieprasītajiem uzlabojumiem.

5.4 Aptaujas un darbnīcas rezultātu saskaņa

Viens no būtiskākajiem līdzdalības procesa rezultātiem ir augstā konsekvence starp koprades darbnīcas aptauju un koprades darbnīcas diskusijām. Dalībnieki identificēja vienas un tās pašas prioritātes gan pirms darbnīcas, gan tās laikā, tostarp drošības uzlabošanu, apstādījumu palielināšanu, vides kvalitātes uzlabošanu un pievilcīgākas publiskās telpas radīšanu. Vienlaikus abas aktivitātes atklāja atšķirīgus viedokļus par satiksmes organizāciju un autostāvvietu nodrošinājumu. Tas apliecina, ka darbnīca ne tikai palīdzēja identificēt vietējās kopienas prioritātes, bet arī radīja iespēju konstruktīvi apspriest dažādas intereses un iespējamos risinājumus.

5.5 Hybrid Planner loma

Hybrid Planner veiksmīgi atbalstīja dialogu starp dalībniekiem ar atķirīgām perspektīvām un zināšanām. Vizuālais un interaktīvais formāts palīdzēja dalībniekiem pāriet no vispārīgiem iebildumiem uz konkrētiem telpiskiem risinājumiem, radot kopīgu pamatu diskusijai.

Co-funded by the European Union
Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Research Executive Agency (REA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

5. Secinājumi

Darbnīca apliecināja lielu vietējo iedzīvotāju interesi par teritorijas turpmāko attīstību un ļāva identificēt virkni potenciālu risinājumu vides kvalitātes, sociālās vides un mobilitātes uzlabošanai.

Koprades darbnīcas aptaujas un darbnīcas rezultāti kopumā liecina, ka drošības uzlabošana, apstādījumu palielināšana, vides kvalitātes uzlabošana un pievilcīgākas publiskās telpas izveide ir nozīmīgas vietējo ieinteresēto pušu prioritātes. Vienlaikus process iezīmēja atšķirīgus viedokļus par mobilitāti un autostāvvietu nepieciešamību, tādēļ šie jautājumi būs jāapspriež arī turpmākajos teritorijas plānošanas un projektēšanas posmos

Kopumā aptaujas un darbnīcas rezultāti veido labu pamatu dabā balstītu risinājumu un Jaunā Eiropas Bauhaus principiem atbilstošu risinājumu turpmākai plānošanai SLEEPING BEAUTY projekta aktivitāšu ietvaros, kā arī turpmākam dialogam starp vietējām ieinteresētajām pusēm un pašvaldību.

AIT AUSTRIAN INSTITUTE OF TECHNOLOGY

AIT AUSTRIAN INSTITUTE OF TECHNOLOGY GMBH

Giefinggasse 4

1210 Wien

ÖSTERREICH

AIT Reference: SGP-27621

Co-funded by the European Union

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Research Executive Agency (REA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.